

25.11.2019

Asia/9

§ 802

Valtuutettu Laura Kolben toivomusponsi Östersundomin kulttuuriympäristön arvokohteiden ja -alueiden sekä arkeologisten kohteiden merkitsemisestä

HEL 2018-011183 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 24.10.2018 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimitti selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään Östersundomin yhteistä yleiskaavaa kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Laura Kolben toivomusponnen, jonka mukaan kaupunki selvittää yhdessä museoviraston, Helsingin kaupunginmuseon ja Porvoon museon kanssa mahdollisuutta merkitä maisemaan tietopisteitä, kuten infotauluja, eri inventoinneissa arvotettujen maanpäällisten ja merenalaisten kulttuuriympäristöjen arvokohteiden ja -alueiden sekä arkeologisten kohteiden esiin nostamiseksi.

Kuten kaupunkiympäristölautakunta toteaa lausunnossaan, Östersundomin yhteisen yleiskaavan alueella sijaitsee useita arvokkaita kulttuuriympäristöjä ja arkeologisia kohteita. Helsinkiin on pystytetty joitakin

25.11.2019

Asia/9

arvokohteiden infotauluja kaupunkiympäristön toimialan ja kaupunginmuseon yhteistyönä.

Kaupunginmuseolta saatujen tietojen mukaan se ja kaupunkiympäristön toimiala käyvät yhdessä Porvoon museon, Vantaan kaupunginmuseon ja museoviraston kanssa läpi kohteita, infotaulujen sisältöjä jne. Työtä varten perustettaneen työryhmä. Museovirastolta on mahdollisuus hakea avustusta hankkeen toteutukseen. Östersundomin suunnittelun ollessa yleiskaavavaiheessa taulujen suunnittelulle ja toteuttamiselle ei vielä ole selkeää toimintatapaa tai vastuutahoa.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnien ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 21.05.2019 § 266

HEL 2018-011183 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Östersundomin kulttuuriympäristöjen arvokohteet

Östersundomin yhteisen yleiskaavan alueella sijaitsee useita arvokkaita kulttuuriympäristöjä ja arkeologisia kohteita. Muinaismuistolain suojelomia muinaisjäännöksiä ovat pronssikautiset hautaröykkiöt Uuden

Porvoontien varrella sekä Kasabergetillä. Keskiaikaisia kyläpaikkoja on useita ja Vantaan alueella on myös keskiaikaisten teiden jäännöksiä. Mustavuorella ja Myllymäen virkistysalueella Länsimäessä on ensimmäisen maailmansodan aikaisia linnoituslaitteita ja tykkiteitä sekä Porvarinlahden louhos, josta on kaivettu kalkkia Suomenlinnan rakentamisen aikaan 1700-luvun jälkipuoliskolla. Ribbingön edustalla Granöfjärdenillä on uponneena kolme hylkyä, joista kaksi on muinaisjäännöksiä.

Yleiskaava-alueella on kolme valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä: pääkaupunkiseudun 1. maailmansodan linnoitukset Vantaan Länsimäessä ja Helsingin Mustavuorella sekä kolmesta erillisestä alueesta koostuva Östersundomin kartano, kappeli ja Björkuddenin huvila. Östersundomin kartanoympäristöön kuuluvat pieni 1700-luvun kirkko ja Villa Björkudden, kirjailija Zacharias Topeliuksen vanhuudenkoti.

Maakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta tärkeitä alueita ovat Länsisalmen ja Östersundomin kulttuurimaisemat sekä Helsingin höyrylaivareittien kesähuvila-asutus – Sipoon saaristo. Maakunnallisesti merkittäviä kohteita ovat Husön kartano, Björntorp, Sandbacka sekä vanhat kantatilat Mutars, Kusas ja Rödje-Fants. Monet arvokohteet ovat yksityisessä maanomistuksessa.

Infotaulujen pystyttäminen

Helsinkiin on pystytetty joitakin arvokohteiden infotauluja kaupunkiympäristön toimialan ja kaupunginmuseon yhteistyönä. Esimerkkinä mainittakoon Vanhankaupungin Vanhan Helsingin (1550-1640) infotaulu ja muutaman 1. maailmansodan ajan kohteen infotaulu. Lisäksi Museovirastolla on sen hoidossa olevien kohteiden infotauluja mm. Herttoniemen rökkiöllä ja Vartiokylän linnavuorella.

Kaupungin pystyttämien taulujen ulkoasun ja sijoittelun suunnittelu on sisälletty puistojen suunnitteluun, ja taulujen kustannukset on katettu puistojen rakentamisbudjeteista. Yleensä infotaulut laaditaan asemaakaavoitetuille alueille puistojen suunnittelu- ja rakentamishankkeiden yhteydessä.

Ennen asemakaavoitusta ei opastamishankkeelle ole selkeää prosessia ja vastuutahoa, vaan hankkeen suunnittelusta, rahoituksesta, toteutuksesta ja ylläpidosta tulee sopia erikseen alueen maanomistajien ja ylläpidosta vastaavien tahojen kanssa.

Kaupunginmuseo voi valita esiteltäviä kohteita ja laatia infotaulujen tekstit yhteistyössä Porvoon museon ja Museoviraston kanssa. Porvoon museon asiantuntemus ja arkistot ovat käytettävissä tietopistei-

25.11.2019

Asia/9

den toteuttamiseksi. Museovirastolta on mahdollisuus hakea avustusta hankkeen toteutukseen.

Osa muinaisjäänköhteistä tullaan suunnittelun edetessä tutkimaan ja poistamaan alueen rakentamisen edistyessä, kun taas osa kohteista jää koskemattomaksi. Tauluja kannattaisi suunnitella ja pystyttää pidemmän ajan kuluessa rakentamisen edistyessä.

Johtopäätökset

Östersundomin suunnittelun ollessa yleiskaavavaiheessa taulujen suunnittelulle ja toteuttamiselle ei ole selkeää toimintatapaa tai vastuuta. Alueen arvokohteiden tunnetuksi tekemistä pyritään kuitenkin kaupunkiympäristön toimialalla edistämään yhteistyössä eri hallintokuntien ja viranomaisten kanssa.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Saija Miettinen-Tuoma, va. yksikön päällikkö, puhelin: 310 37374
saija.miettinentuoma(a)hel.fi